

SAĞLIK BİLİMLERİ EĞİTİM PROGRAMLARI DEĞERLENDİRME VE AKREDİTASYON DERNEĞİ

SABAK TEMATİK ANALİZ RAPORU (Temmuz 2019)

Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği 2018 Ocak ayında Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından tescil edilmiştir. Bu tarih itibarı ile Dekanlar konseyi ve web sayfası aracılığı ile duyuru yapılmış ve akreditasyon başvuruları alınmaya başlanmıştır. Akreditasyon süreçlerinin zamanında ve standartlara uygun olarak sürdürülebilmesi için gerekli girişimler başlatılmıştır. Değerlendirme takımlarının oluşturulabilmesi için duyuru yapılmış, aday belirleme anketleri oluşturulmuş, eğitim programları planlanmıştır. Uygun adaylara değerlendirici eğitimleri düzenlenmiş, süreç ilerlerken pekiştirme eğitimleri düzenlenmiştir. Her iki eğitime de katılan adaylar, değerlendirici takımlarında yer almışlardır. Aynı zamanda farkındalık kazandırmak için öğrencilere yönelik eğitim düzenlenmiş ve her disiplinden yaklaşık 30 öğrenci ile eğitim tamamlanmıştır.

Dernek olarak, sağlık alanında farklı disiplinler tarafından düzenlenen kongre, sempozyum ve etkinliklere katılım gösterilmiş ve paylaşımlarda bulunulmuştur. Sağlık alanında eğitim standartlarının tartışıldığı toplantılara katılmış, bilgi ve deneyim edinilmiştir. Bu yıl ilk kez, Uluslararası Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Akreditasyon Kongresi planlanmıştır ve 18-19 Ekim 2019'da Ankara'da gerçekleştirilecektir. Farklı disiplinlerin Avrupa temsilcilerinin konuşmacı olduğu ve bilimsel kurulda yer aldığı, diğer tescil kuruluşlarının katkı sağlayacağı ve alanda uzman değerli öğretim üyesi konukların davetli konuşmacı olduğu kongrenin Ülkemizde ve Uluslararası alanda Dernek faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, güçlendirilmesi adına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği tarafından, sağlık bilimleri alanında faaliyet gösteren programlara akreditasyon verilmesi 2018 yılında başlanmış, 2019 yılı içinde tamamlanmıştır. 2018 yılı içerisinde 9 üniversiteden 17 program için başvuru alınmıştır. Başvuran üniversitelerden birisi 6 program ile başvurmuştur Ancak 5 programından halen mezun verilmediği belirlendiğinden, diğer programın da halen disipline özgü ölçütleri kabul edilmediğinden değerlendirme sürecine alınmayarak başvuruları reddedilmiştir. Bir üniversite de öz değerlendirme rapor yazım sürecini yetiştiremediği için başvurusunu geri çekmiştir. Başvuran toplam 6 üniversiteden 9 programın başvuruları kabul edilerek akreditasyon değerlendirme sürecine alınmış, bunlardan bir programa akreditasyon verilememiş, kalan sekiz program 5 yıl veya 2 yıl gibi farklı geçerlilik süreleri verilerek akredite edilmiştir. Başvuran programlar içerisinde toplam dört farklı türden programa 5 yıllık akreditasyon verilmiştir.

Akreditasyon başvurusu, programın incelenmesi ve değerlendirilmesi sürecince; programlara ilişkin güçlü ve gelişmeye açık yönler ile sorunlu görülen alanlara ilişkin iyileştirme önerileri bir durum değerlendirmesi olarak bu raporda ele alınmıştır.

PROGRAMLARIN GÜÇLÜ YÖNLERİ:

1. Programların çıktılarının SABAK çıktılarını kapsadığı ve program eğitim amaçlarını desteklediği belirlenmiştir.
2. Programlarda bilgi, beceri ve davranışların öğrencilere kazandırılmasını garanti eden tanımlı eğitim yöntemlerinin uygulanmakta olduğu belirlenmiştir. Üniversite hastanelerinde, özel kurum ve kuruluşlarda, yeterli çeşitlilikte beceri ve davranışların kazandırılmaktadır. Ders programı içerisinde yer alan staj ve mesleki uygulamaların genellikle üniversiteye bağlı hastanelerde ve sağlık kuruluşlarında yapılabilmesi, bu konuda çeşitliliklere sahip olduğu belirlenmiştir. Ana uygulama deneyimi yeterli, önceki derslerde edinilen bilgi ve becerileri kullanabilme, sağlık alanı ile ilgili standartları ve gerçekçi kısıtları içeren, klinik karar verme deneyimini garanti edebilen eğitim müfredatlarına sahiplik durumları güçlü yan olarak değerlendirilmiştir.
3. Eğitim programı kapsamında temel bilim derslerinin ilgili alan uzmanları tarafından verilmesi ve meslek alanına özel eğitimin ve teknik içeriği bütünleyen, proje yönetimine de aşinalık sağlayacak şekilde, kurum ve program amaçlarıyla tutarlı genel eğitimlerin var olduğu belirlenmiştir. Eğitim programlarında farklı öğretim yöntemlerinin kullanılabilme durumları olduğu belirlenmiştir.
4. Programların danışmanlık ve izleme yöntemlerini geliştirerek uyguladıkları belirlenmiştir. Düzenli ve güçlü bir danışmanlık sistemlerinin varlığı ile bölüm başkanı ve öğretim elemanları arasında güçlü iletişim olanakları öğrenciler tarafından da teyit edilmiştir. Nitelikli öğrenci-öğretim elemanı ilişkisinin kurulmuş olması ve öğretim elemanlarının öğrencilere yardım etme ve destek sunmada istekli olması programların güçlü yanıdır.
5. Akredite programlarda alanında, nitelikli ve yeterli sayıda öğretim kadrosu bulunmakta ve programlarda öğretim üyesi yetiştirilmeye önem verilmektedir. Ayrıca programlarda öğretim elemanları için kariyer planlarının yapıldığı, sistematik bir atama ve yükseltme sistemlerinin de olduğu belirlenmiştir. Programlarda görev yapan öğretim elemanlarının alanlarına adanmışlıklarının ve kurumsal bağlılıklarının yüksek olduğu belirlenmiştir.
6. Kütüphane olanaklarının eğitim-öğretim süreçlerine katkı sağlayacak zenginlikte olması programları güçlendiren unsurlar arasında değerlendirilmiştir. Fiziki ortamlar engelli erişimine uygun olduğu gözlenmiştir.
7. Akreditasyonun tüm süreçlerinde üst yönetimin, program akreditasyonuna olan desteği, teşvik ve motivasyonu oldukça güçlü, program sahiplerinin farkındalığı yüksektir. Programlarda yöneticiler ile hızlı ve kolay iletişim olanakları bulunmaktadır.
8. Eğitim programlarında Erasmus, çift anadal ve yan dal olanakları bulunmakta ve kullanılmakta olduğu görülmüştür.
9. Programlarda bilimsel araştırma ve sosyal sorumluluk projelerinin de eğitim programlarına entegre olarak yürütüldüğü belirlenmiştir.

PROGRAMLARIN GELİŞMEYE AÇIK YÖNLERİ:

1. Programlarda paydaş gereksinimlerinin belirlenmesine yönelik olarak paydaş görüşlerinin toplantılar ve anketler yoluyla alındığı belirlenmişse de, konuya ilişkin sistematik süreçlerin henüz tam olarak tanımlanamamış olma durumları gelişmeye açık olarak görülmektedir. Paydaş gereksinimlerinin belirlenmesi ve analiz sonuçlarının belgelendirilerek eğitim programlarına yansıtılması ve güncellenmesi gerekliliği bulunmaktadır. İç ve dış paydaşlara ait memnuniyet anketleri sonuçlarının kalitenin iyileştirilmesinde nasıl kullanıldığı ve izlendiğini gösteren sistematik süreçlerin somut kanıtlara dayanması ve elde edilen sonuçların eğitim programına yansıtılması konusunda iyileşmeye açık yönler olduğu belirlenmiştir. Özellikle eğitim programlarının güncellenmesi süreçlerinde iç ve dış paydaş gereksinimlerinin sağlanabilmesi için sistematik süreçlerin tanımlanması konusunda gelişmeye açık yönler olduğu belirlenmiştir.
2. Programlarda farklı öğretme yöntemleri kullanılmakla birlikte, ders bilgi paketlerinde bu yöntemlere yer verilmeme durumu ile karşılaşmıştır. Programlarda ders bilgi paketlerinin güncellenmesi, bu güncellemelere ilişkin olarak programlar ile üniversite bilgi sistemi arasındaki iletişimin kesintili, kısıtlı olma durumu gelişmeye açık olarak değerlendirilmiştir.
3. Özellikle program çıktılarının izlenmesi konusunda sistematik yöntemlerin geliştirilmesi ve yönetilmesi durumu gelişmeye açık bir yandır. Programların çıktılarının her birine ulaşıldığını belirlemek ve belgelemek için kullanılan ölçme ve değerlendirme süreci incelendiğinde, PUKÖ döngüsü içinde Planlama ve Uygulama aşamalarının kullanıldığı, Kontrol et ve Önlem al aşamalarının ise kullanımında zayıflık olduğu belirlenmiştir.
4. Eğitim planlarının sürekli iyileştirilmesi kapsamında mevcut öğrenciler ve bölüm öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda eğitim planında değişiklikler yapılmakla birlikte, iyileştirmelerin sistematik bir şekilde değerlendirilmesi ve izlenmesi durumu gelişmeye açık yönler olarak değerlendirilmiştir. Eğitim programı, program çıktıları, öğrenci ve öğretim elemanı niteliklerinin geliştirilmesi, maddi kaynaklar ve yönetim yapısı gibi tüm süreçlerde, kurulmuş bir ölçme ve değerlendirme sisteminden elde edilen sonuçlar planlama ve uygulama aşamasında gerçekleşmekle birlikte kontrol et ve önlem aşamalarının gerçekleştirilme durumu ile ilgili zayıflıklar olduğu belirlenmiştir. Kontrol et ve Önlem al aşamalarının da, programların sürekli iyileştirilmeleri için kullanılması gelişmeye açık yan olarak belirlenmiştir.
5. Programlarda eğitim amaçlarına ulaşıldığını gösteren sistematik süreçlerin farkındalığı olmakla birlikte, bunların tanımlanması ve belgelenmesi sürecinde eksiklikler bulunmaktadır.
6. Mevcut staj yönergelerinin; başarının değerlendirilmesi, kurum staj yürütücüsünün görev tanımlarının yapılması vb. açısından güncellenmesi ve yönerge ile uygulama tutarlılığının gözden geçirilmesi konusunda gelişmeye açık yönler olduğu belirlenmiştir.
7. Paydaş olarak öğrencilere eğitim-öğretim süreçlerinde daha geniş temsiliyet sağlanması gereklidir.

8. Derslik, laboratuvar gibi öğretim ortamları bulunmakla birlikte bilişim teknolojilerine yönelik olarak iyileştirmelerin yapılması gerekliliği belirlenmiştir.
9. Programlarda mezunların düzenli olarak izlenmesi ve programların da bu izleme sonuçlarına göre güncellenmesinin sistematik bir yöntem ile yapılması ve bu çalışmalarının nasıl bir süreç içinde yapıldığının belgelenmesi konusunda zayıflıklar olduğu belirlenmiştir.
10. Programların ders bilgi paketlerinin, AKTS iş yükü hesaplamaları, öğretim ve başarı değerlendirme yöntemleri ve ders içerikleri vb. açısından gözden geçirilme durumları konusunda zayıflıklar olduğu belirlenmiştir.
11. Programlarda eğitim amaçlarına ulaşıldığını gösteren sistematik süreçlerin farkındalığı olduğu gözlenmiştir. Ancak amaçlara ulaşıldığının tanımlanması ve belgelenmesi sürecinde eksiklikler olduğu gözlenmiştir.

PROGRAMLARDAKİ SORUNLU ALANLARA İLİŞKİN İYİLEŞME ÖNERİLERİ:

1. Programlarda eğitim programının yatay, dikey vb. entegrasyonlarının sağlanması gerekliliği konusunun tam olarak anlaşılmadığı görüldüğünden bu konunun daha açık olarak programlara anlatılması bir gereklilik olarak görülmüştür.
2. Programların alanlarındaki Ulusal Çekirdek Eğitim Programlarının, programlara belli bir yöntem kullanılarak entegrasyonlarının sağlanması ve entegrasyonun izlemesine ilişkin bir süreç tanımlanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.
3. Programların güncellenmesi süreçlerinde iç ve dış paydaş gereksinimlerinin analiz edilebilmesi için sistematik süreçler tanımlanması konusunda kararlar alındığı görülmüştür. Ancak bu kararların özellikle PUKÖ döngüsü ile sürdürülmesi ve izlenmesinin program yapılarını daha güçlü kılacağı düşünülmektedir.
4. Programlarda ders bilgi paketlerinin, AKTS iş yükü hesaplamaları, öğretim ve başarı değerlendirme yöntemleri ve ders içerikleri vb. açısından güncellenmesi, sonuçların öğrenci bilgi, beceri ve davranışlarına yansımaları, mezun yeterliliklerinin kazandırılmasını garanti altına alınması nedeniyle izlenmesi önerilmektedir.
5. Program çıktılarının izlenmesi için sistematik yöntemlerin geliştirilmesi ve yönetilmesi konusunda eğitim fakültelerinden destek alınmasının sürece katkı sağlayacağı düşünülmüştür.
6. Programların staj yönergelerinin başarı değerlendirilmesi, kurum ve birim staj yürütücülerinin görev tanımlarının yapılması vb. açısından güncellenmesi ve staj yönergeleri ile uygulama tutarlılığının gözden geçirilmesi açısından sürekli bir çalışma yapmaları önerilmektedir.
7. Paydaş olarak öğrencilerin eğitim-öğretim süreçlerinde temsiliyetinin sağlanması yönünde kararlar alınması eğitim amaçlarına ve program çıktılarına ulaşılmasının garanti altına alınmasını sağlayabileceği düşünülmektedir.
8. Programlarda sürekli iyileştirmelerin sağlanabilmesi için ölçme ve değerlendirme sisteminden elde edilen sonuçların sistematik olarak somut verilere dayandırılması gerekliliği konusu üzerinde daha fazla durulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

9. Programlarda dış paydaşlara ait memnuniyet anketleri sonuçlarının kalitenin iyileştirilmesinde nasıl kullanıldığı ve izlendiğini gösteren süreçlerin tanımlanması önerilmektedir.
10. Program eğitim amaçlarına ulaşılması sürecinde mezun izleme sisteminin daha sistematik ölçülebilir yöntemlerle takip edilerek sonuçlarının programa yansıtılması önerilmektedir.
11. Akreditasyon için programlara finansal katkı sağlanması konusunda üst yönetimin desteğine ihtiyaç vardır. Bütçe konusunda gerekli düzenlemeler yapılması süreci destekleyecektir.

Prof. Dr. Afsun Ezel Esatoğlu
SABAK Başkanı